

تأثیر معماری نیکولای مارکوف بر هویت شهر تهران^۱

* جواد ایرجی

E-mail: Jav.Eiraji@iauctb.ac.ir

** ویدا نوروز برازجانی

E-mail: Vid.Norouz_Borazjani@iauctb.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۷/۲۴

چکیده

دوره پهلوی از طرفی به مظاهر مدرنی که در غرب در حال اتفاق افتادن بود علاقه‌مند بود و از طرفی دولت تمایل به توسعه علاقه‌مندی‌های ملی‌گرایی در کشور داشت و از طرف دیگر نیز مردم علاقه‌مند به ترک سنت‌های خود نبودند. چگونگی تأثیر کارهای معماران خارجی دعوت شده به ایران توسط دولت در این دوره بر هویت معماری معاصر ایران سؤال اصلی این تحقیق است. در این مقاله ابتدا گذری بر جریان ملی‌گرایی، مدرنیته و نیز تأثیر آن بر معماری که در این دوره اتفاق افتاد خواهیم داشت و در ادامه نیز تأثیر معماری و معماران غربی مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. با توجه به این‌که نیکولای مارکوف بناهای متعددی را در این دوره طراحی کرده و نیز در مدیریت عناصر سنت، مدرنیته و ملی‌گرایی در معماری به‌عنوان یک معمار خارجی تأثیرگذار بوده، معماری و کارهای وی به‌عنوان نمونه موردی در این پژوهش انتخاب شده است. این پژوهش از نوع کیفی - توصیفی بوده و از نظر نتیجه پژوهش کاربردی و منطق پژوهش نیز استنتاجی - قیاسی است. روش تحقیق در این پژوهش میدانی - کتابخانه‌ای است. نتیجه این پژوهش نشان می‌دهد که مارکوف با در نظر گرفتن بسترها و زمینه‌های موجود در جامعه و مطالعه نیازها، کمبودها، خواسته‌ها و الزامات جامعه در راستای نیل به تجددگرایی توانست تأثیر بسزایی بر انتقال سنت به مدرنیته در معماری دوره پهلوی اول داشته باشد.

کلید واژه‌ها: هویت، مدرنیته، معماری معاصر، نیکولای مارکوف، پهلوی اول.

۱. مقاله مستخرج از رساله دکتری با عنوان «جایگاه معنا در معماری معاصر (نمونه موردی: معماری معاصر ایران ۹۴-۱۳۵۷)» از دانشگاه معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی در حال انجام می‌باشد.
- * دانشجوی دوره دکتری معماری دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
- ** دانشیار و عضو هیأت‌علمی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران، نویسنده مسؤل